
Vědci objevili korýše, kteří přežili všechny doby ledové

Vědci objevili korýše, kteří přežili všechny doby ledové

Ačkoli středoevropská krajina nebyla v dobách ledových zřejmě tak pustá a nehostinná, jak si ji představujeme z obrazů Zdeňka Buriana, většina druhů rostlin a živočichů byla vytlačena do příhodnějších oblastí, odkud se v dobách meziledových postupně šířila zpět. Tradiční pohled, že hlavní útočiště středoevropské fauny a flóry byla pouze na jihu Evropy, doznal nedávno významných změn. A přispěl k tomu také výzkum vědců Přírodovědecké fakulty UK.

Ukázalo se, že na mikroklimaticky vhodných místech dokázaly přežít některé druhy i severněji, podstatně blíže ledovcům. Takovými útočišti mohla být i některá horská údolí ve slovenských horách, kde bylo doloženo přežívání stromů i drobných lesních živočichů.

Pozoruhodné pamětníky dávného pravěku ale můžeme najít i na dně podhorských potoků. Patří mezi ně blešivci, asi centimetroví korýši žijící se zejména rostlinnými zbytky. Zdánlivě obyčejní blešivci potoční sesbíraní v českých, moravských a slovenských tocích připravili velké překvapení skupině badatelů z Přírodovědecké fakulty UK. Ti se v návaznosti na své předchozí výzkumy evoluční historie těchto korýšů v jižní Evropě zaměřili spolu s kolegy z Masarykovy univerzity na výzkum jejich genetické variability i v našich vodách.

V nově publikované studii ve vědeckém časopise *Molecular Phylogenetics and Evolution* přinášejí důkazy, že západní Karpaty, mezi něž patří nejen slovenské hory, ale i Beskydy a další pohoří moravsko-slovenského pomezí, hostí specifické evoluční linie blešivců staré více než 10 milionů let. Ve srovnání s nimi jsou blešivci českých vod nedávnými příchozími, kteří k nám doputovali ze západní Evropy až po poslední době ledové. Český blešivec potoční se na Slovensku téměř nevyskytuje, místo něj lze na východ od řeky Moravy najít minimálně sedm dalších nově objevených příbuzných druhů, jež se od sebe oddělily v místních pohořích před mnoha miliony let a přežily zde všechny dramatické klimatické výkyvy nedávné geologické historie.

„Z původně vedlejšího projektu mého doktoranda a magisterské studentky vznikla ambiciózní práce, která otevřela mnoho nových otázek. Důležitým aspektem našich výsledků je i to, že mnohé populace zdánlivě běžného druhu v Karpatech jsou ve skutečnosti geneticky zcela unikátní a zřejmě se jedná o endemické druhy, jež se vyskytují jen na velmi malém území. Doufám, že naše výsledky ocení i řada kolegů a přátel, kteří blešivce pro náš projekt nezištně nasbírali,“ podotkl jeden z hlavních autorů studie profesor Adam Petrušek z PřF UK.

Co umožnilo přežít studená a suchá období ledových dob tvorům, kteří se špatně šíří krajinou a nepřežijí vyschnutí nebo úplně vymrznutí potoka? A čím se tak zásadně liší slovenské potoky od těch českých, odkud poslední doba ledová blešivce nemilosrdně vyhnala? Klíčovými pro přežití blešivců, ale možná nejen jich, mohly být oteplené minerální prameny, které jsou v geologicky mladých Karpatech mnohem rozšířenější než v podstatně starších českých horách. Nejenže bezprostřední okolí takových pramenů nezamrzá, ale jsou i dlouhodobě mnohem stabilnější než běžné studánky a potoční prameny. Právě v jejich blízkosti mohli nenápadní tvorové přečkat nejdůležitější podmínky, než jim příznivější klima umožnilo vrátit se do potoků a řek. Je proto možné, že i další zdánlivě běžné druhy v této oblasti vod mezi sebou skrývají dosud neznámé pamětníky dávných časů.